

**VIERING VAN DE
NEGENTIENDE ZONDAG D.H.J.**

Wie van dit brood eet leeft in eeuwigheid.
Het brood dat ik zal geven is mijn vlees
voor het leven van de wereld.
(Johannes 6)

'die luidjes, die bij hun lampje hun aardappels eten,
hebben met de handen die zij in de schotel steken zelf
de aarde omgespit, - het spreekt dus van handenarbeid
en dat zij zo hun eten eerlijk verdiend hebben.'
(Vincent van Gogh)

VOORAF

Orgel

INTREDE

Lied. Het leven voert ons; (3c) *t.: S. de Vries*
m.: W. Vogel

WELKOM.

*Even bijeenkomen
in vaste regelmaat
rond wat ons samenbindt
wij met elkaar gemeen hebben.*

*Even de hoogte ingaan
in de diepte afdalen
om onze alledag te wijden
ons daagse doen te bezielen.*

*Even drukte en rumoer ontlopen
om in rust onszelf te ontmoeten
onze weg te zien en elkaar
bij de hand te nemen.*

Daarom welkom u allen hier +
omwille van elkaar in Gods naam.

Lied. Het leven voert ons; (2c)

SCHULD BEKENNEN.

V.: Even weg uit alle rumoer,
even rust na al het haasten;

even stil bij zoveel krakeel,
even mezelf geen geweld aandoen.

Even niet me laten gelden,
even niet er tegen aan;

even weg uit het vlakke,
even onder in het diepe.

Wie ben ik eigenlijk;
wie voor anderen ?

Hoe ben ik bedoeld;
wat heb ik er van gemaakt ?

A.: VERGEVEN WIJ ELKAAR EN
GOD EN GOED OS ALLEN.

BEZINNING.

A.: **Dat het mij is gegeven** *t.: M. Zagers*
in U te aarden, *m.: W. Vogel*
Grond van mijn grond.

Hij at en dronk en legde zich weer te ruste. Maar opnieuw, voor de tweede maal stiet de engel hem aan en zei: 'Sta op en eet; anders gaat de reis uw krachten te boven.' Toen stond hij op, at en dronk en gesterkt door het voedsel liep hij veertig dagen en nachten tot hij de berg van God, de Horeb, bereikte.

Lied. Ongeziene verre verten; (1c)

HET EVANGELIE

Johannes 6,41-51

De joden morden over Jezus, omdat hij gezegd had: Ik ben het brood, uit de hemel neergedaald. Ze zeiden: Hij is toch Jezus, de zoon van Jozef. We kennen zijn vader en moeder maar al te goed ! Hoe kan hij dan zeggen uit de hemel te zijn neergedaald ?' Maar Jezus sprak tot hen: 'Mor toch niet onder elkaar. Niemand kan tot mij komen als de Vader die mij zond hem niet trekt; en ik zal hem doen opstaan op de laatste dag. Er staat geschreven bij de profeten: En allen zullen door God onderricht worden. Al wie naar de Vader geluisterd heeft komt tot mij. Niet dat iemand de Vader gezien heeft: alleen wie uit God is heeft de Vader gezien. Voorwaar ik zeg je: wie gelooft heeft eeuwig leven. Ik ben het brood des levens, dat uit de hemel neerdaalt opdat wie ervan eet niet sterft. Ik ben het levende brood uit de hemel neergedaald. Wie van dit brood eet zal leven in eeuwigheid. Ik ben het brood, gegeven voor het leven van de wereld.'

Lied. Ongeziene verre verten; (1c)

MEDITATIE

Pop Wuj, het heilige boek van de Maya-indianen, vertelt over de schepping van de mens als volgt. Eerst schiep het *Hart van Hemel en Aarde* de bergen, bomen en rivieren; toen de dieren, alle met hun eigen vermakelijk liedje en melodietje. Maar geen van hen kon de naam van het Hart van Hemel en Aarde uitspreken en diens wil verstaan. Dan doet de *Schepper en Vormer* een poging om wezens te maken die daartoe wel in staat zijn. Hij boetseert de mens uit aarde, maar aarde is slap en week en spoelt weg wanneer het gaat regenen. Hij bijtelt de mens van hóút, maar hout is stijf en bloedeloos, niet in staat de Schepper te kennen. Tenslotte kneedt Hij van gemalen maïs, door de dieren aangedragen, de eerste mensen. 'We zijn uit de kunst !' riep de mens van maïs. Naar aanleiding van dit scheppingsverhaal uit Guatemala zegt de Maya-kenner Mario Coolen:

Zelden is in een scheppingsverhaal zo innig verband gelegd tussen het eigen vlees en bloed en het dagelijks voedsel dat levenskracht schenkt. De mens is wat hij eet: heilige maïs, door de Schepper en Vormer in een allereerste begin tot leven geboetseerd . . .

*Je bent wat je eet.
'Tikaweex' betekent gezaaide maïsplant en is
in de taal van Maya's het woord voor mens;
en 'ixim' betekent maïs en tegelijk ook zaad,
levenskracht, wezen en schepping.*

Mario Coolen uit Nueneen verblijft vaak in Guatemala, verdiept zich in de rijke cultuur van de Maya's en beschrijft hun vernederingen uit verleden en heden. In zijn boek *Hart van de Maya's* zegt hij dat talrijke Maya-mythen onderstrepen dat de ontdekking van maïs niet de verdienste van de mens is, - dat de mens vakkundig maïs moet verbouwen maar vooral met eerbied voor de aarde en met oog voor het belang van alle andere schepselen, - dat hij de oogst dankbaar moet viëren en delen, - dat op het maïsveld alleen maar zegen rust wanneer vergeving is gevraagd aan de planten en bomen die voor de maïs moesten wijken . . . Als samenvatting schrijft Coolen over de hechte eenheid van de maya en de maïs en tegelijk zegt hij tussen neus en lippen door dat je dit geloof van de maya-indianen niet met import-spiritualiteit of opgeplakte theologie moet gaan verbasteren.

*Je bent wat je eet, je oogst wat je zaait.
Voor Maya's is dat: heilige maïs die,
kundig verbouwd en passend geëerd,
het voedsel is van iedere dag.
Wie gezegend is met zo'n goddelijke vondst,
heeft geen behoefte
aan spiritualiteit als 'toegevoegde waarde'.
Niet aangeleerde vroomheid of
theologische spitsvondigheden openen
de weg naar de goddelijke oorsprong,
maar de eerbiedige en attente omgang
met alles wat de mens omgeeft en voedt.
Voor wie goed om zich heen kijkt,
is God nooit ver weg. (p. 42)*

Een wat stuntelig verwoorde poging om de band van de mens met zijn dagelijks voedsel en de aarde te schetsen heeft ook Vincent van Gogh ondernomen in zijn bemerkingen, gemaakt bij de *Aardappeleters*

*. . . die luidjes, die bij hun lampje
hun aardappels eten, hebben met de handen
die zij in de schotel steken
zelf de aarde omgespit;
het spreekt dus van handenarbeid
en dat zij hun eten eerlijk verdiend hebben.*

Kort orgel

Waarom zo lang stilstaan bij de mens van maïs van de Maya's en bij de bemerkingen van Vincent van Gogh bij zijn meesterwerk *De Aardappeleters* ?

Omdat beide getuigenissen laten zien en voelen hoezeer de mens zich verbonden kan weten met zijn voedsel en de aarde waaruit dit voortkomt; zelfs zozeer verbonden dat hij zich ermee vereenzelvigd. Met deze getuigenissen van een, wat heet, primitief indianen-volk en een gedreven kunstenaar in het achterhoofd zijn het evangelie van vandaag en de hele overweging van Johannes over 'Jezus en het levensbrood' wellicht iets beter te vatten. Zeker niet woord voor woord - die zijn immers te zeer uit de tijd en de koker van Johannes - maar wel als de onderliggende intuïtie van de wezenlijke band tussen de mens, zijn voedsel en de aarde. Misschien kunnen we ons van hieruit ook beter voorstellen dat Jezus zich op het einde van zijn leven zo overtuigd en overtuigend identificeerde, vereenzelvigde met het brood dat hij in zijn handen had en ging delen met die - zo kort voor zijn dood - bij hem waren en die hij hartstochtelijk verzekerde: 'Dit ben ik ten voeten uit': het gegeven en gedeelde leven dat eens - hoe dan ook - voltooid zal worden. In het brood werd, wordt, het leven vlees en bloed. Brood vertegenwoordigt het hele leven, de hele mens, wie hij is en wat hem te doen staat - zoals maïs voor de maya-indiaan het hele leven uitmaakt.

Deze zomer keerde pater Jack Ermers, lazarist, terug in Nederland na vijftig jaar werkzaam te zijn geweest in Ethiopië waar hij de laatste dertig jaar een opvangcentrum voor kinderen leidde. Hij zegt er dit over; met 'n veelzeggende laatste zin.

*Onze orde staat voor hulp aan de armen
en dit huis is opgericht om gehandicapte
kinderen uit het binnenland te steunen
die zich een operatie niet kunnen veroorloven,
ongeacht hun afkomst of religie.
We doen niet aan zieltjes winnen.
Dat is niet onze missie en bovendien zou ik het
misbruik maken vinden van onze positie.
Het enige wat we van de kinderen vragen is
in gebed te gaan voor de maaltijden.*

(Trouw 3/7/09)

+

*In het brood is het graan, de akker,
de wassende maan, de brandende zon.
In het brood is de boer die ploegt,
de hand van de bakker.
In het brood is de Bron
en proef ik de Ene in het al.*
(Hein Stufkens 1999)

Kort orgel
inleiding lied

BELIJDENIS. Die ons schiep; (3c)

t.: S. de Vries
m.: Willem Vogel

ONDERBREKING.

Brood en beker
orgelspel, collecte

Lied.

BROOD EN BEKER.

Brood is er om van te eten
en om te weten
mens van de aarde te zijn.

Brood is er om van te delen
en om te weten
verbonden Gods mensen te zijn.

GEDACHTENIS.

Bid voor die ziek en ongerust zijn -
het blijft niemand bespaard.
Bid voor die zorgzaam aandacht geven
het wordt van iedereen gevraagd.

Bid voor hen, jonge mensen,
die voor opbouw gegaan en
voor vrede uitgezonden,
zwaar letsel wordt toegebracht,
het leven verliezen.

Bid voor die waar dan ook
ons zijn voorgegaan - en er is
geen mens die niemand mist.

In eerbiedige gedachtenis noemen wij:

Geen mens vergeefs geboren;
geen goed voorgoed verloren.

GEBED AAN TAFEL

A.: **Alwie eten van dit brood** *P. Verhoeven/Perry*
het breken en delen met de ander,
zij zijn elkaar van harte trouw
bij lief en leed, tot alles is volbracht.

V.: *Voor ons die zien hoe koren
opschiet uit de aarde en
dat graan van de akker komt;*

*voor ons die in brood de aarde
proeven die het laat groeien,
de zon die het warm koestert,
bron en regen die het drenken;*

*voor ons die weten dat brood
in 't zweet des aanschijns
gezaaid gemaaid geoogst en
met zorg bereid wordt -*

*voor ons is brood
wat het was in Jezus' handen:
onweerspreekbaar teken
van het mysterieuze leven,
waarin alles en allen samen delen
en dat zich eens als Licht en Liefde
zal openbaren -*

*voor ons is te eten geven
met anderen genade delen;
voor ons is te eten vragen
allernaasten, medemensen
deelgenoot maken aan het geluk
dat we beleven, de moeite die we doen,
de zorgen die we kennen,
het verdriet dat we hebben -*

*voor ons is samen eten,
alledag thuis en vandaag samen hier:
tijd en eeuwigheid,
aardedonker en hemels helder
delen met die bij ons zijn en
met allen die ons zijn voorgegaan.*

**A.: Alwie eten van dit brood
het breken en delen met de ander,
zij zijn elkaar van harte trouw
bij lief en leed, tot alles is volbracht.**

*Daarom eten wij nu dit brood,
om goed te weten
dat alle leven is gegeven
en dat alwat is en alwie zijn
met elkaar het bestaan delen
tot alles zal zijn voldragen.*

*Daarom drinken wij de beker,
om goed te weten dat wij zijn geroepen,
om lief en leed, zoet en zuur
van harte met elkaar te beleven en
trouw te doen wat te doen staat
tot alle leven is voltooid.*

*Bid daarom
zoals ons is geleerd te bidden.*

ONZE VADER.

Gezongen

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.

Lied.

GEBEDEN.

Woord en lied
Orgel inleiding

- A. Wat in mensen leeft
aan vreugde en verdriet
het wordt gedragen
op de woorden van een lied.**
- t.: M. Zagers
m.: W. Vogel*

*Luisteren
naar wind en vogel
naar lied en lach,
naar vraag en klacht;
luisteren naar de stilte en
naar wat die te zeggen heeft.*

- A. Wat in mensen leeft
aan droom en visioen
het staat geschreven
in verhalen nu en toen.**

*Kijken
naar boom en bloem
naar wolk en water,
ochtendgloren en avondschemer;
kijken naar elkaar en zien
waarvan ogen spreken.*

- A. Wat in mensen leeft
aan twijfel en geloof
het houdt ons gaande
als een stille stem van hoop.**

*Gaan met die
van zon en zomer niet weten
zichzelf niet kunnen doen
ziek zijn zonder uitzicht;
gaan met vriend en vreemde
en hen hun last helpen dragen.*

- A.: God die ons omgeeft
Uw schepping niet verlaat
naar wie wij leven
hart en ziel van wat bestaat.**

ZEGENWENS.

ZEGENEN WIJ ELKAAR
HARTELIJK EN NABIJ.
EN MOGE GOD EN GOED
ONS ZEGENEN IN DE NAAM VAN
VADER, ZOON EN HEILIGE GEEST.

AMEN.

ORGELSPEL